

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ

ผลกระทบทางเศรษฐกิจของการขยายเขต

สำนักหักบัญชีเชียงใหม่-ลำพูน

ชื่อผู้เขียน

นางสาวอัจฉรา จารุศิริพจน์

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

รศ.ดร. เสถียร ศรีบุญเรือง

ประธานกรรมการ

รศ.ดร. คณิต เศรษฐเสถียร

กรรมการ

ผศ.ดร. อัญชลี เจ็งเจริญ

กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลกระทบจากการขยายเขตการหักบัญชี เชียงใหม่-ลำพูน ที่มีต่อประสิทธิภาพการหักบัญชีเช็คต่างจังหวัดแบบ One-day Clearing และ ผลต่อสภาพคล่องของธุรกิจรวมไปถึงผลต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน โดยในการศึกษานี้ได้ใช้ข้อมูลปฐมภูมิซึ่งรวบรวมบุคลากรตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับการหักบัญชีจำนวน 164 ราย ขณะเดียวกันได้ทำการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิมาจากสำนักหักบัญชีเชียงใหม่-ลำพูน และธนาคารแห่งประเทศไทยในระหว่างปี 2537-2543 โดยนำมาวิเคราะห์เพื่อหาความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย ส่วนสมการแลกเปลี่ยนของไอร์วิง พิชเชอร์ นั้นถูกนำมาใช้คำนวณหาอัตราการหมุนเวียนของปริมาณเงินที่อยู่ในรูปของบัญชีเงินฝากกระแสรายวันต่อเช็คส่งเรียกเก็บผ่าน สำนักหักบัญชีเชียงใหม่-ลำพูน

ผลการศึกษาพบว่า ระดับประสิทธิภาพของระบบการหักบัญชีเช็คต่างจังหวัดแบบ One-day Clearing เพิ่มสูงขึ้นภายหลังการขยายเขตฯ โดยธนาคารส่วนใหญ่ดำเนินการไปตามข้อปฏิบัติที่ สอดคล้องกับหลักการ โดยเรียกเก็บเช็คในวันทำการเดียวกันกับวันแลกเปลี่ยนเช็ค และถอนเงิน ตามเช็คได้ในวันถัดไป อย่างไรก็ตามผลกระทบของการขยายเขตการหักบัญชีเช็คมีผลเชิงลบ ทำให้ประสิทธิภาพการเรียกเก็บเช็คระหว่างธนาคารที่ตั้งอยู่ภายในอำเภอเดียวกันของสาขาห่างไกล นั้นมีความล่าช้าจากเดิมไปเล็กน้อย สำหรับผลที่กระทบต่อสภาพคล่องของธุรกิจและการขยายตัว

ทางเศรษฐกิจในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน จากการศึกษาพบว่า อัตราการหมุนเวียนของ บัญชีเงินฝากกระแสรายวันต่อเช็กรีบกเก็บของเชียงใหม่ภายหลังการขยายเขตฯ เพิ่มขึ้นเล็กน้อย 0.24 เท่าต่อเดือน และ 2.95 เท่าต่อปี เมื่อเทียบกับจังหวัดลำพูนจากการศึกษาพบว่าอัตราการหมุนเวียน ของบัญชีเงินฝากกระแสรายวันต่อเช็กรีบกเก็บภายหลังการขยายเขตฯ เพิ่มขึ้นมากกว่า 1.61 เท่าต่อเดือน และ 19.36 เท่าต่อปี แต่เมื่อพิจารณาภาพรวมในทั้งสองจังหวัด จากการศึกษาพบว่า อัตราการหมุนเวียนของบัญชีเงินฝากกระแสรายวันต่อเช็กรีบกเก็บภายหลัง การขยายเขตการหักบัญชี นั้น เพิ่มขึ้น 0.41 เท่าต่อเดือน และ 4.87 เท่าต่อปี ดังนั้น ผลกระทบจากการขยายเขตการหักบัญชีที่ มีต่อสภาพคล่องทางธุรกิจและการขยายตัวทางเศรษฐกิจในจังหวัดลำพูนมีผลมากกว่าผลซึ่งเกิดขึ้น ในจังหวัดเชียงใหม่

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบการหักบัญชีจังหวัดเชียงใหม่ และลำพูนมีดังนี้ ประการแรก เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการที่เกี่ยวกับเช็ควงที่ธนาคาร ต้องดำเนินการจัดสายการเดินร่วมนำให้ครอบคลุมสาขาธนาคารแต่ละจังหวัด โดยให้ธนาคารสมาชิก ทุกสาขาเฉลี่ยค่าใช้จ่ายร่วมกัน ในการดำเนินการจัดสายการเดินร่วมนำในแต่ละจังหวัดนอกจากจะมีผล ให้ประหยัดต้นทุนโดยรวมแล้ว ยังทำให้การดำเนินการส่งเช็กรีบกเก็บเป็นระบบ One-day Clearing อย่างแท้จริง ประการที่สอง ต้องขยายระยะเวลารับฝากเช็คลูกค้าเพิ่มขึ้นอีก 1-1.30 ชั่วโมง ทั้งนี้เพราะ การดำเนินการดังกล่าวนอกจากจะช่วยให้ธนาคารสามารถบริการและอำนวยความสะดวกให้ลูกค้าได้ มากขึ้นแล้ว ยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของธนาคารสมาชิกด้วย

Independent Study Title	Economic Impact of Chiang Mai - Lamphun Clearing House Upgrading	
Author	Miss Achara Jarusiripot	
M. Econ.	Economics	
Examining Committee	Assoc. Prof. Dr. Satiean Sriboonruang	Chairperson
	Assoc. Prof. Dr. Kanit Sethasathien	Member
	Asst. Prof. Dr. Anchalee Jengjalern	Member

ABSTRACT

The objectives of this study were to estimate the impacts of the expansion of cheque clearing area in Chiang Mai and Lamphun provinces on the efficiency of one-day clearing under the provincial cheque clearing system which having on business liquidity and economic growth in Chiang Mai and Lamphun provinces. Both primary and secondary data were used for the purpose of the study. Primary data was collected from the 164 persons who involved in the cheque clearing system. Secondary data was collected from the Bank of Thailand and from Chiang Mai - Lamphun Clearing Houses during the years 1994 to 2000. Those data were used to calculate frequency, percentage and the mean values. The equation of Irving Fisher was used to calculate velocity of current account per cheque which processed by the Chiang Mai - Lamphun Clearing Houses.

The research result showed that the efficiency of one-day clearing, under the provincial cheque clearing system, was increased after the expansion area of cheque clearing since majority of the banks followed the rule of one-day clearing system and try to process cheques within the same day after exchange and withdraw on the following day. However, the cheque clearing was quite delayed for the banks in remote areas, especially for the process of cheque collection. The study of economic impacts showed that there was a small increased in the velocity of current

account per processed cheques in Chiang Mai province with the monthly increased ratio of 0.24 times or 2.95 times per year. The increased velocity of the current account per processed cheques in Lamphun province was 1.61 times per month or 19.36 times per year, which much higher than that of Chiang Mai province. However, the average increased figures for both Chiang Mai and Lamphun provinces were 0.41 times per month or 4.87 times per year. Therefore, the impacts of the cheque clearing expansion of area on business liquidity and economic growth in Lamphun province was higher than that of Chiang Mai province.

In order to enhance the efficiency of cheque clearing system, therefore the following measures and strategies were recommended; Firstly, to organize a cost sharing and systematic of transportation network for each province in order to implement a real one-day clearing system for all bank branches. Secondly, to extend the operating time for customers' deposit longer one or one and a half hour per day. These two measures will not only improve the quality of service for the customers, but also increase the operating efficiency of cheque for the member banks.